בעזהשי"ת

במסורה (הובא בבעל הטורים), **ג'. נחנו נעבור חלוצים** (לב, לב), **כולנו בני איש אחד נחנו** (בראשית מב, יא), **נחנו פשענו ומרינו** (איכה ג, מב). **וצ"ב.**

יש לפרש עפ"י מה ששמעתי **ממו"ר הגה"צ ר' טובי' ליבערמאן זצ"ל אב"ד האליין – בראזיל, ששמע מפה קדשו רביה"ק זי"ע** לפרש מאמרם ז"ל (ברכות לא.) **אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה**, ואמרו בירושלמי (הובא באגרא דפרקא כא) **מהו דבר הלכה, יחיד ורבים הלכה כרבים**, והוא תמוה, ופירש על פי מה שידוע הויכוח של כנסת ישראל עם הקב"ה (איכה רבתי פ"ה כ"ב) דהקב"ה אומר (מלאכי ג) שובו אלי ואשובה אליכם, וכנסת ישראל טוענת (איכה ה, כא) השיבנו ה' אליך ואח"כ ונשובה, והנה הקב"ה הרי הוא יחידו של עולם – **ומי לנו יחיד יותר ממנו האחד יחיד ומיוחד** (לשון רבינו ז"ל) - ואנן רבים כנגדו כביכול, וזה אל יפטו"ר אדם מחביר"ו, זה הקב"ה, כמ"ש רעיך ורע אביך (משלי כז, י), אלא מתוך דבר הלכה, ומהו הלכה, יחיד ורבים הלכה כרבים, דבפלוגתא הנ"ל של כנסת ישראל עם אבינו שבשבמים פסקינן כהרבים, הלא הוא כנסת ישראל, השיבנו ה' אליך ונשובה, ומתוך הלכה זו אפשר לפטור בדין אצל הקב"ה, עכ"ד, ודפח"ח.

ובזה יש לפרש המסורה, **נחנו פשענו ומרינו**, ועכ"ז אין לנו לדאוג האיך נעשה תשובה ונחי' כי אין בנו כח להתעורר מעצמינו לשוב אל ה', אלא **נחנו נעבור חלוצים**, ונתחזק ולא להתייאש, מפני **שכולנו בני איש 'אחד' נחנו**, שהוא יתברך הוא האחד יחיד ומיוחד, ואנחנו הרבים ויחיד ורבים הלכה כרבים, לכן הדין אתנו שאנו טועים, השיבנו ה' אליך ואז ונשובה.

ועל פי זה יש לפרש מקראי קודש בפרשת מסעי **ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת** (לג כה), שכדי ליסע ולהתרחק מחרדת העבירות הסובבים אותנו, העצה לזה הוא, ויחנו במקהלות, להתקשר בקהלת ישראל, ואז יש לנו דין רבים, ויחיד ורבים הלכה כרבים, ולכן מוטל על הקב"ה לשוב אותנו בתשובה, ועי"ז נשוב אל ה' בלב שלם.

❖ ❖ ❖

עוד יש לומר שנית לפרש המסורה, על פי מש"כ **הבני יששכר** (חודש תשרי – מאמר צלא דמהימנותא אות כד-כו), דידוע דתשובה מהני רק לישראל ולא לעובד כוכבים (עי' תנחומא האזינו ד') והטעם הוא לקיי"ל מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, וכתיב מלך אלקים על גוים (תהלים מז, ט) ע"כ לא מהני תשובה לאוה"ע, משא"כ בישראל כתיב בנים אתם לה' אלקיכם ואב שמכל על כבודו כבודו מחול (קידושין לב:), עכלה"ק,

וזה תורת המסורה, **נחנו פשענו ומרינו**, והאיך מהני תשובה הלוא מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחל, ועכ"ז **נחנו נעבור חלוצים**, כי **כולנו 'בני' איש אחד נחנו**, שאנחנו נקראים בני"ם למקום, ואב שמחל על כבודו, כבודו מחל, לכן מועיל תשובה.

❖ ❖ ❖

ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת (לג כה).

בהקדם מה ששמעתי **ממו"ר מהאליין זצ"ל** שדרש פעם בהספד על איש א' מבני קהלתינו בס. פאולא בראזיל יצ"ו, שהי' ממשקומי קום בכל יום ויום, והי' מעשרה ראשונים בבית המדרש, והליץ עליו הפסוק בפרשתן **ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת** (לג, כה), ופירש כי ידוע מה שאמרו ז"ל (ברכות מז:) סגולת מי שבא מעשרה ראשונים לבית המדרש, שנוטל שכר כנגד כולם, ובזה פירש ויסעו מחרדה, הרוצה להינצל מחרדת יום המיתה, ויחנו במקהלת, יראה לצרף עם הציבור ולהיות ממקדמי בבי כנישתא, ובזה ינצל מכל רע. עכתו"ד.

ובענין זה אפשר לומר עוד על פי מה דאיתא בגמרא (ברכות ח.) דר' יוחנן תמה איכא סבי בבבל, דהרי כתיב (דברים יא, כא) למען ירבו ימיכם ובני בניכם על האדמה, דהיינו דוקא בארץ ישראל יש אריכות ימים, אבל כיון שראה דמקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר היינו דאהני להו. ומבאר המהרש"א כיון שעתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל (מגילה כט.), על כן נחשב ללומדים ומתפללים בהם כאילו הם 'על האדמה' בארץ ישראל, ומש"ה יזכו לאריכות ימים.

ועל פי זה מובן **ויסעו מחרדה**, מי שרוצה להינצל ממיתה ולזכות לאריכת ימים ושנים, אזי, **ויחנו במקהלת**, להיות ממקדמי ומחשכי לבי כנישתא, ועתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שיקבעו בארץ ישראל, ובזה יזכה לברכת למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה וגו'.

❖ ❖ ❖

עוד דברים בגו לפרש מש"כ **ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת** (לג כה).

על פי מה שידוע בשם **הגה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצוק"ל** (הובא בישמח משה פ' שמות) שאמר לפרש המשנה (אבות פ"ב מ"ד) **אל תפרוש מן הציבור ואל תאמין בעצמך וכו'**, כי האדם צריך לעמוד על משמרתו להשגיח על עצמו שלא יחטא ח"ו, על דרך שנאמר (איוב טו, טו) **הן בקדושיו לא יאמין**, והתקנה לשמור עצמו מזה היא מה שאמרו שם (פ"ה מי"ח) **כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו**, שעל ידי זכות הרבים ישמר מן החטא. וזהו שאמר אל תפרוש מן הצבור, היינו שתשתדל בכל עת לטובת הכלל ולזכות את הרבים, כי ואל תאמין בעצמך, על עצמך לא תוכל להשען, כי הן בקדושיו לא יאמין. עכדה"ק. **ובערוגת הבשם** פי' בזה המשנה במסכת אבות (ב, ו) **אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת**, פי' שלא תחזיק טובה 'לעצמך', אלא תלמד תורה לרבים ותזכה את הרבים, ועי"ז יהי' מובטח לך שלא יבוא חטא לידך, 'כי לכך נוצרת', שמה שנמנו וגמרו שטוב לו לאדם שלא נברא הוא משום חשש דהל"ת מרובין מהעשין, וקרוב להפסד יותר מלשכר, אבל אם מזכה את הרבים ועי"ז מובטח לו שלא יחטא, אזי טוב לו שנברא. ודפח"ח.

ועל פי זה יש לפרש הפסוק **ויסעו מחרדה**, היינו מחרדת היצר, כי מאחר שהלא תעשה מרובים הרי קרוב להפסד יותר מלשכר, ונח לו שלא נברא, העצה לזה, **ויחנו במקהלת**, שיראה להיות ממזכי הרבים, ואז אין חטא בא על ידו. והבן.

❖ ❖ ❖

22ברכת שבתא 2024